

УДК 657
Білоус Ольга

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ГАЛУЗІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Bilous Olga

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
RESEARCH IN THE FIELD OF ACCOUNTING

Наукові дослідження у галузі бухгалтерського обліку – це наукова робота у сфері методології, організації, методики обліково-аналітичного забезпечення господарської діяльності окремих суб'єктів господарювання.

Наукові дослідження у галузі бухгалтерського обліку – складний процес, в якому комплексно поєднуються організаційні, технічні, економічні, правові і психологічні аспекти вивчення певного об'єкта (предмета чи явища) за допомогою наукових методів пізнання і має на меті встановлення закономірностей виникнення, розвитку і перетворення об'єкта (предмета чи явища) в інтересах раціонального використання у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Процес наукового дослідження у галузі бухгалтерського обліку складається з певних етапів, що мають певну послідовність і є взаємопов'язаними.

Можна сформулювати такі етапи типового наукового дослідження у галузі бухгалтерського обліку:

- визначення основних цілей;
- формулювання гіпотези;
- визначення напрямку дослідження;
- визначення проблеми дослідження;
- ознайомлення із станом обраної для дослідження проблеми;
- накопичення наукових фактів у процесі дослідження;
- визначення теми дослідження;
- визначення об'єктів дослідження;
- визначення предмета дослідження;
- формулювання мети і завдань дослідження;
- розробка попереднього плану дослідження (який в ході дослідження може коригуватися);
- пошук і збір інформації;
- аналіз та інтерпретація зібраної інформації;
- вибір методів дослідження;
- групування та систематизація зібраної інформації;
- наукове опрацювання зібраної інформації та формування попереднього варіанту наукової роботи;
- складання остаточного плану наукової роботи;
- виконання остаточного варіанту наукової роботи.
- впровадження результатів наукового дослідження в теорію й практику, оцінювання ефективності.

На початку будь-якого наукового дослідження складається програма, в якій визначаються його межі і структура, обумовлюючи тим самим цінність, якість і терміни отримання нової наукової інформації.

Програма наукового дослідження регламентує всі етапи і стадії підготовки, організації та проведення наукового дослідження, визначає застосування тих чи інших методів, логіки, технік, процедур та принципів досягнення визначеної мети дослідження.

Програма наукового дослідження складається з ступінь етапів: діагностичного, прогностичного, практичного, узагальнюючого та етапу впровадження. Усі структурні елементи програми наукового дослідження мають бути чітко визначеними і сформульованими та мати логічну послідовність.

Предметом наукових досліджень в бухгалтерському обліку зазвичай виступає господарська діяльність підприємств. Предмет конкретизує певний бік об'єкту, а отже є його частиною.

Характерною рисою наукового дослідження, яка вирізняє його від інших видів дослідження, є використання наукових методів. Визначальною рисою наукового методу є вимога об'єктивності, що включає суб'єктивне тлумачення результатів та можливості верифікації отриманих результатів. Будь-які твердження в науковому дослідженні не повинні прийматися на віру, а мають бути чітко доведені за допомогою наукових методів.

Наукові дослідження можна класифікувати за різними ознаками:

а) за цільовим призначення розрізняють теоретичні і практичні наукові дослідження;

б) за зв'язком із суспільним виробництвом:

– дослідження, спрямовані на створення нових процесів тощо;

– дослідження, спрямовані на покращення виробничих відносин, покращення організації виробництва;

– дослідження суспільних, гуманітарних наук, спрямовані на удосконалення суспільних відносин та рівня духовного життя;

в) за ступенем важливості для економіки:

– дослідження на замовлення міністерства і відомств;

– ініціативні дослідження (за планами науково-дослідних установ);

г) за джерелом фінансування:

– держбюджетні;

– госпдоговірні (з різними організаціями);

д) за терміном виконання:

– довгострокові;

– короткострокові (до 1 року).

Вибір методу дослідження диктується характером фактичного матеріалу, можливостями дослідника, умовами і метою конкретного дослідження. Методи є упорядкованою системою, в якій визначається їх місце відповідно до конкретного етапу дослідження, використання технічних прийомів і проведення операцій з теоретичним і фактичним матеріалом у заданій послідовності. Методи дослідження може бути вдосконалено безпосередньо під час виконання дослідження. Найскладнішою в науковій практиці є методика експериментальних досліджень, як лабораторних, так і польових. У різних наукових галузях використовуються методи, що збігаються за назвою, наприклад, анкетування, тестування, шкалювання, однак цілі і методики їх реалізації є різними.

На сучасному етапі розвитку наукові дослідження в сфері бухгалтерського обліку набувають високого рівня значущості, що обумовлено переходом практики ведення обліку в площину цифрової економіки.